

CENTER FOR
CURRICULUM
REDESIGN

Making Education *More* Relevant

Ուսումնական Ծրագրերի Վերանայում
ըստ

21^{րդ} Դարի Կրթության պահանջների

The CCR Foundational White Paper

www.curriculumredesign.org

© Charles Fadel / Center for Curriculum Redesign – 2020 All Rights Reserved

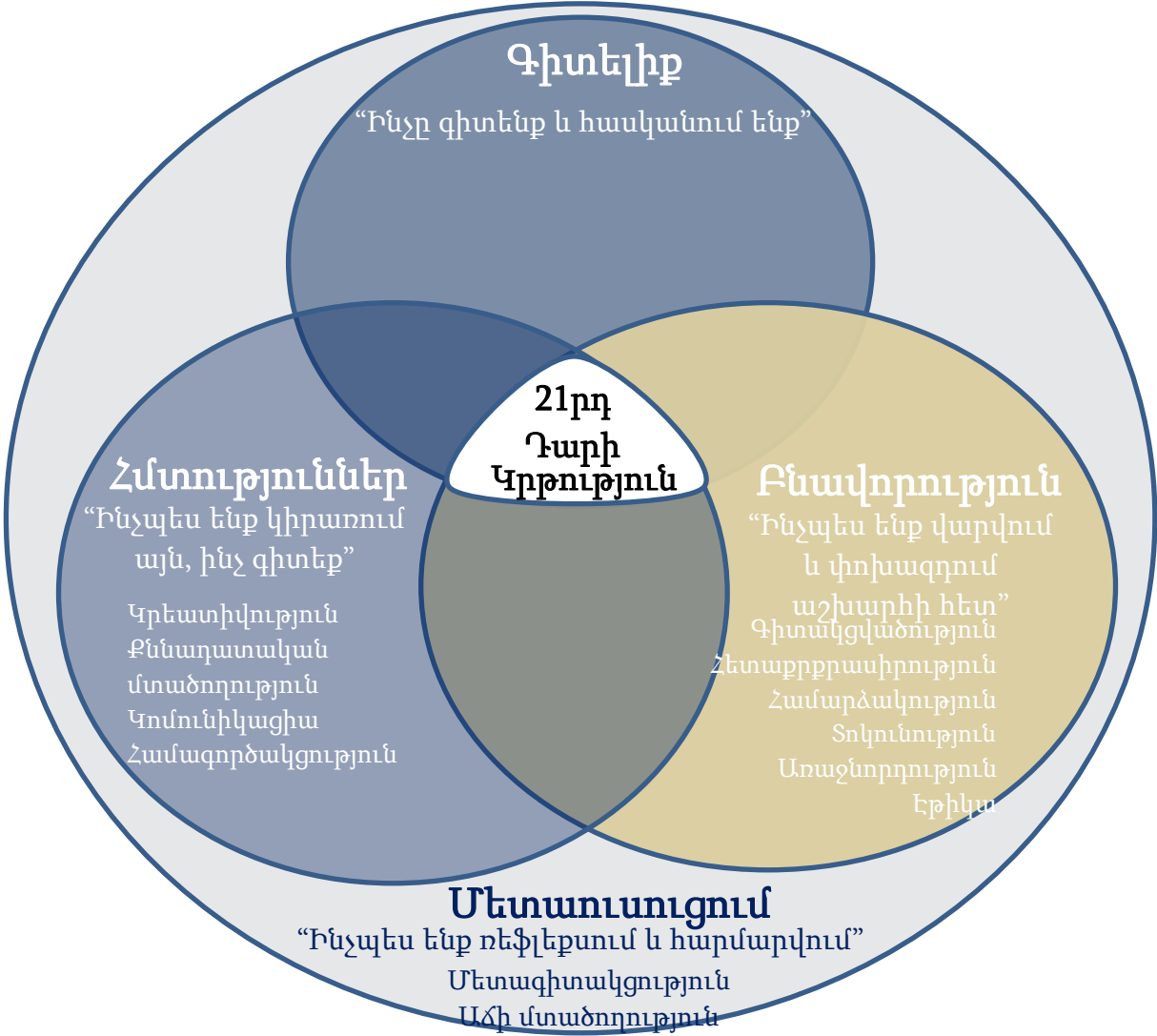
21-րդ դարում մարդկությունը հայտնվել է մի շարք մարտահրավերների առաջ. հասարակական (կլիմայի փոփոխություն, ֆինանսական անկայություն, պանդեմիաներ և այլն), տնտեսական (գլոբալիզացիա, նորարարություն և այլն) և անհատական մակարդակներում (աշխատանքի ընդունվելու հնարավորություն, գաղտնիություն, կատարողականություն): Տեխնոլոգիաների էքսպոնենցիալ աճն արագորեն բարդացնում է պրոբլեմները շնորհիվ ավտոմատացման և խնդիրների օֆշորինգի, առաջացնելով հասարակական լարվածություն: Կրթությունը հետ է մնում տեխնոլոգիական առաջընթացի տեմպերից, ինչպես դա եղել է Ինդուստրիալ հեղափոխության¹ ժամանակ:

Կրթական ծրագրերի² վերջին մեծ փոփոխությունը կատարվել է 1800-ականներին՝ պայմանավորված հասարակական և մարդկային կապիտալի կարիքների կտրուկ աճով: Քանի որ 21-րդ դարի աշխարհը էականորեն տարբերվում է նախկինից, կրթական ծրագրերն ըստ այդմ պետք է ենթարկվեն խոշոր փոփոխությունների, ընդգծելով խորությունն ու ճկունությունը: Աշխարհում ուսումնական պլանները, իհարկե, երբեմն զգալիորեն շտկվել են, բայց երբևէ չեն վերափոխվել *խորապես* ըստ կրթության բոլոր չափայնությունների՝ Գիտելիք, Հմտություններ, Բնավորություն և Մետաուսուցում: 21-րդ դարի կարիքներին հարմարվելը նշանակում է վերանայել յուրաքանչյուր հարթությունը և դրանց փոխազդեցությունը:

---

¹ Goldin, C. & Katz, L. (2009). *The race between education and technology*. Harvard University Press.

² Երկրից կախված կոչվում են նաև «ստանդարտներ», «ծրագրեր» և այլն: Բնագրում կիրառվում է «կուրիկուլում» եզրույթը:

Գիտելիք՝ “Ինչը գիտենք և հասկանում ենք”

Գիտելիքն այն չափայնությունն է, որն առավել ընգծվածն է ավանդական կրթական ծրագրերում և ուսումնական պլաններում: Այնուամենայնիվ, հավաքական գիտելիքը մեծանում է, իսկ կրթական ծրագրերը չեն հասցնում նրա հետևից: Կրթական ծրագրերը հաճախ *ռելեվանտ* չեն ոչ ուսանողների տեսանկյունից (ինչն արտացոլվում է նրանց սակավ ընդգրկվածությամբ և մոտիվացիայի անբավարարությամբ), ոչ էլ հասարակական և տնտեսական կարիքների տեսանկյունից: Հետևաբար, խիստ կարիք կա վերանայելու նշանակությունը և կիրառելիությունը նրա, թե *ինչ* է դասավանդվում՝ միաժամանակ շտկելով տեսականի և գործնականի հաշվեկշիռը:

Ավանդական դիսցիպլինները (մաթեմատիկան, մայրենի և օտար լեզուները, հասարակագիտությունը, արվեստը և այլն) իհարկե անհրաժեշտ են: Դժվար որոշումներ պետք է կայացվեն կրճատումների վերաբերյալ, որոնք հնարավորություն կտան առավել կենտրոնանալ համապատասխան ոլորտում առանցքային հարցերի վրա (օրինակ՝ մաթեմատիկայում ավելացնել վիճակագրությունն ու հավանականությունների տեսությունը և նվազեցնել եռանկյունաչափությունը), որը սակայն, զուգահեռաբար պետք է ներառի անհրաժեշտ խորություն: Այն իր հերթին կպարարտացնի մյուս երեք չափայնությունները (հմտություններ, բնավորություն, մետաուսուցում): Արդի դիսցիպլինները (ինչպիսիք են տեխնոլոգիաները և ինժեներությունը, մեդիա, ձեռներեցություն և բիզնես, սոցիոլոգիական գիտություններ) համապատասխանում են ներկայի և ապագայի պահանջներին և պետք է դիտարկվեն որպես կրթական ծրագրի բնականոն բաղադրիչ, այլ ոչ որպես հավելյալ կամ օժանդակ առարկաներ:

Միջդիսցիպլինարությունը ամուր կապակցող մեխանիզմ է ավանդական և արդի դիսցիպլինների միջև: Այս սկզբունքի կիրառումը կարող է էականորեն ազդել Հմտությունների, Բնավորության և Մետաուսուցման վրա, ինչպես նաև շեշտադրում է փոխադրելիությունը: Միջդիսցիպլինար մոտեցումները գիտելիքի հանդեպ կօգնեն սովորողներին ստեղծել կապեր հարացույցերի միջև՝ հեշտացնելով ավելի խորքային ուսումը:

Ուսուցման առաջխաղացումները պարզաբանում են, թե ինչպես են ուսանողները զարգացնում իրենց ընկալումները ժամանակի ընթացքում: Դրանք կարող են լինել շատ մեծ կամ շատ փոքր: Որոշ առաջադիմություններ նպաստում են նաև մյուսների աճին: Մեծամասամբ ուսուցման առաջխաղացումները հիմնվում են հետազոտությունների վրա: Այնուամենայնիվ, անբավարար հետազոտական հենքի դեպքում բացերը կարելի է լրացնել տրամաբանական կարգով:

Հիմնարար հարացույցերն ընդգծում են ստանդարտների հիմքում ընկած ինֆորմացիայի կոնցեպտուալ կառուցվածքը՝ վերհանելով այն գաղափարական տեղաշարժերը, որոնք ուսումնառողները պետք է կատարեն ինդուկտիվ դաստոգության միջոցով՝ ելնելով նրանց ներկայացված բոլոր օրինակներից: Դիսցիպլինար գործընթացների կարևոր և բարդ շրջանակները (հարցման ցիկլը, ուշադիր ընթերցումը³) հաճախ դժվար է միանգամից սովորեցնել, դրանք կարող են դիտարկվել որպես Դիսցիպլինար մակարդակի հիմնարար կոնցեպտներ:

Թեմաները աշխարհը դիտելու եղանակներ են, որոնք ունեն ժամանակակից կարևորություն: Դրանք ներառում են Գլոբալ Գրագիտություն, Բնապահպանական Գրագիտություն, Տեղեկատվական Գրագիտություն, Թվային Գրագիտություն, Համակարգային Մտածողություն⁴, Դիզայնի Մտածողություն, Քաղաքացիական Գրագիտություն և Համակարգչային Գրագիտություն:

Հմտություններ⁵՝ ինչպես ենք օգտագործում մեր իմացածը

Բարձր մակարդակի հմտությունները (Կրեատիվություն, Քննադատական մտածողություն, Կոմունիկացիա, Համագործակցություն, հայտնի են նաև որպես «21րդ դարի հմտություններ»⁶) առանցքային դեր ունեն ինչպես խորը ուսուցման համար, այնպես էլ կատարելու միջոցով ընկալումը ցուցաբերելու համար⁷: Սակայն, առայժմ ուսումնական ծրագրերը գերբեռնված են բովանդակությամբ, դժվարացնելով ուսանողների կողմից Հմտությունների ձեռքբերումը, իսկ դասավանդողների կողմից դրանց ուսուցանումը:

Բացի այդ, դասավանդողները հաճախ պակաս աջակցություն են ստանում մշակելու այնպիսի մանկավարժական մեթոդներ, որոնք կնպաստեն գիտելիքի և հմտությունների փոխկապացված յուրացման, առավել խորն ուսուցման իրագործման: Այնուամենայնիվ, առկա է ողջամիտ գլոբալ համաձայնություն առ այն, թե ինչն է Հմտություններն ամենալայն մակարդակում, և թե ինչպես տարբեր մանկավարժական մոտեցումներ (օրինակ՝ նախագծեր) կարող են ազդել դրանց ձեռքբերման վրա:

³ Ուշադիր ընթերցում կամ մոտ ընթերցում

⁴ Systems thinking – երբեմն թարգմանվում է որպես համակարգային մոտեցում, համակարգերի տեսություն և այլն

⁵ Անգլերենում այստեղ կիրառվում է “Skills” եզրույթը, որը տարբեր նրբերանգներ ունի տարբեր լեզուներում բառացի թարգմանելիս: Որոշ դեպքերում կարող է փոխարինվել «կոմպետենտություններով»:

⁶ Trilling, B. & Fadel, C. (2009). 21st Century Skills. Wiley — www.21stcenturyskillsbook.com

⁷ The Conference Board’s “Are they really ready to work?”; AMA “Critical skills survey”; PIAAC program (OECD); etc.

**Հմտություններ
Ինչպես ենք օգտագործում իմացածը**

Կոմպետենցիա	Ենթակոմպետենցիա	Ներառում է
Կրթատվություն⁸	ԿՐԵ1. Նոր գաղափարների զենեքացիա և փնտրում	Երևակայությունը Հնարամտությունը
	ԿՐԵ2. Անձնական ճաշակի և էսթետիկայի մշակում	
	ԿՐԵ3. Վտանգների, անորոշության և ձախողման դյուրընդունում	
	ԿՐԵ4. Գաղափարների կապակցում, վերակառուցում, շտկում՝ դրանց վերածելով կապակցված ամբողջականության	
	ԿՐԵ5. Սահմանափակումները ճանաչելուն զուգահեռ գաղափարների իրականացում	
	ԿՐԵ6. Գործընթացների և արդյունքների հանդեպ ռեֆլեքսիա	
Քննական մտածողություն	ՔՆՆ1. Տեղեկատվության նույնականացում, պարզաբանում, կազմակերպում	Իսնդիքների լուծումը Վերլուծությունը Դատողությունը
	ՔՆՆ2. Այլ տեսակետների դիտարկում	
	ՔՆՆ3. Որոշում կայացնելիս առողջ դատողության կիրառում	
	ՔՆՆ4. Տեղեկատվության ճշգրտության և որակի գնահատում	
	ՔՆՆ5. Այլոց դատողությունների, ենթադրությունների վերաբերյալ քննադատական ռեֆլեքսիա	
Հաղորդակցություն	ՀԱՂ1. Հարցեր տալը և ակտիվ լսելը	Երկխոսելը Լսելը Իսոսելը
	ՀԱՂ2. Գաղափարների կամ մտքերի պարզ և հակիրճ ձևակերպում	
	ՀԱՂ3. Ոչ վերբալ և պարալինգվալ հաղորդակցման կիրառում և ըմբռնում	
	ՀԱՂ4. Հաղորդակցման տարաբնույթ միջոցների տիրապետում (թվային, բանավոր և այլն)	
	ՀԱՂ5. Լսարանի հետ էմպաթիկ հարաբերության հաստատում, մեսիջի համապատասխան մատուցում	
Համագործակցություն	ՀԱՄ1. Այլոց հետ միասին պատասխանատվության ստանձնում	Համագործակցելը Թիմային աշխատանքը Համախմբվելը
	ՀԱՄ2. Յուրաքանչյուր անհատի հմտությունների և հնարավորությունների օգտագործում	
	ՀԱՄ3. Միջանձնային կոնֆլիկտների խուսանավում և հաշտեցում	
	ՀԱՄ4. Կառուցողական հետադարձ կապի տրամադրում և ստացում	
	ՀԱՄ5. Թիմի անդամների հետ էմպաթիկ հարաբերությունների հաստատում	

⁸ Կարող է թարգմանվել նաև ստեղծագործական հմտություններ կամ ստեղծագործականություն (թարգմ.)

Բնավորություն⁹ Ինչպես ենք վարվում և փոխազդում աշխարհի հետ

Հմտություններից և գիտելիքից զատ այլ որակների կարիքը հարաճող տեմպերով շեշտավորվում է ողջ աշխարհում: Առավել հաճախ դիտարկվում է երեք ընդհանրական նպատակ, որոնց կարելի է հասնել բնավորություն կրթելով.

- ձևավորել ցկյանս ուսուցման հիմքերը,
- աջակցել տանը, հանրության մեջ և աշխատավայրում հաջողակ հարաբերությունների զարգացմանը,
- զարգացնել գլոբալիզացվող աշխարհում կայուն մասնակցություն ապահովող արժեքներ և արժանիքներ:

CCR-ը (Ուսումնական ծրագրերի վերամշակման կենտրոնը) մշակել է 40-ից ավելի շրջանակներ, հետազոտություններ և հետադարձ կապեր¹⁰ ամբողջ աշխարհից, որի արդյունքում ձևակերպել է Բնավորության վեց հիմնարար որակներ, որոնցից յուրաքանչյուրը ներառում է առնչակից հասկացությունների բավական լայն սպեկտր: Այդ որակներն են Գիտակցվածությունը, Հետաքրքրասիրությունը, Համարձակությունը, Տոկունությունը, Էթիկան և Առաջնորդությունը, որոնց մեջ կարող են տեղավորվել այլ որակներ և կոնցեպտներ: Բնավորության ուսուցանումը կարող է հաճախ կատարվել արտալսարանային պայմաններում, օրինակ՝ սպորտային միջոցառումների, արշավների, ճամբարների, արկածային խաղերի միջոցով, որոնք նաև մեծացնում են մարտահրավերը:

---

⁹ Այս չափանիշները տարաբնույթ իմաստներ ունի տարբեր ոլորտներում՝ բարդացնելով միակերպ ընկալումը: Բնավորության չափանիշները ներառում է մի շարք հասկացություններ՝ ազդեցություն, վերաբերմունք, վարք, հանգստություններ, ընդգրկում, հակումներ, մտածելակերպ, անհատականություն, խառնվածք, արժեքներ, հասարակական և Էնոցիոնալ հմտություններ, ոչ կոգնիտիվ հմտություններ և փափուկ հմտություններ: Չնայած նրան, որ բնավորություն եզրույթը հաճախ ունի ոչ կրթական ենթատեքստ, այնուամենայնիվ, հակիրճ և ընդգրկուն տերմին է, ճանաչելի բոլոր մշակույթների համար:

¹⁰ Ներառում է ավելի քան 500 ուսուցիչ

Բնավորություն

Ինչպես ենք վարվում և փոխազդում աշխարհի հետ

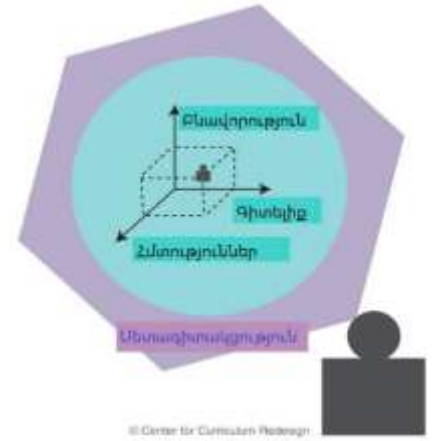
Կոմպետենցիա	Ենթակոմպետենցիա	Ներառում է
Գիտակցվածություն	ԳԻՏ1. Ներկա պահին սեփական մարմնի, հույզերի և ռեակցիաների ըմբռնում	Ինքնագիտակցություն Ներկայություն Ինքնատիրապետում
	ԳԻՏ2. Նկարագրման միջոցով հույզերի և ռեակցիաների ընկալում	
	ԳԻՏ3. Ներքին ապրումների կարգավորմանն ուղղված արդյունավետ սովորությունների ձևավորում	
	ԳԻՏ4. Դրական տրամադրվածություն, լայնախոհություն, համբերություն և կարեկցանք	
Հետաքրքրասիրություն	ՀԵՏ1. Խորն ըմբռնման ձգտում	Լայնախոհություն Քննասիրություն Հետազոտականություն
	ՀԵՏ2. Նորությունների ձգտում, նորը փորձելու հակում	
	ՀԵՏ3. Ընկալման ընդլայնման համար տարբեր տեսանկյուններից դիտարկման ձգտում	
	ՀԵՏ4. Սեփական հետաքրքրությունների և կրքերի հետամուտ լինելը	
Համարձակություն	ՀԱՄ1. Հավակնոտ նպատակների հետապնդում՝ անկախ հասարակական, ֆինանսական, ֆիզիկական կամ հուզական վտանգներից	Քաջություն Վստահություն Ռիսկի դիմում
	ՀԱՄ2. Սեփական արժեքների համար պայքարի պատրաստականություն	
	ՀԱՄ3. Այլոց հետ խոցելի համագործակցության մեջ ներգրավվում	
Տոկունություն	ՏՈՎ1. Ճկուն հարմարվողականություն	Հաստատականություն Համառություն
	ՏՈՎ2. Անուր սոցիալական կապերի կառուցում	
	ՏՈՎ3. Սթրեսի դիմակայում և հույզերի ադեկվատ արտահայտում	
	ՏՈՎ4. Նպատակալացությունը	
	ՏՈՎ5. Մարտահրավերների սևեռում հաղթահարում, սակայն կարիքի դեպքում օգնության դիմելու պատրաստականություն	
	ՏՈՎ6. Մարտահրավերների սևեռում հաղթահարում, սակայն կարիքի դեպքում օգնության դիմելու պատրաստականություն	
Էթիկա	ԷԹԻ1. Էթիկական կոնցեպտների նույնականացում և նկարագրություն	Ամբողջականություն Արդարություն Առաքինություն
	ԷԹԻ2. Էթիկական որոշումների կայացում և էթիկական քայլերի իրագործում	
	ԷԹԻ3. Այլոց էթիկական տեսանկյունների ընկալում	
	ԷԹԻ4. Արժեքների, իրավունքների (քաղաքացիական) և պատասխանատվությունների ընկալում և գնահատում	
Առաջնորդություն	ԱՌԱ1. Մարտահրավերների որոշում և նպատակադրում	Պատասխանատվություն Որոշման կայացում
	ԱՌԱ2. Իշխանության բարոյական տնօրինում	
	ԱՌԱ3. Ռ-ազմավարական մտածողություն՝ ռեսուրսների (մարդկային և նյութական) լավագույն օգտագործմամբ	
	ԱՌԱ4. Թիմային վերջնարդյունքների գնահատում և համապատասխան հարմարեցում	
	ԱՌԱ5. Այլոց հետ հարգալից համագործակցում	
	ԱՌԱ6. Ներդրում ավելի մեծ խմբին կամ հանրությանը	
	ԱՌԱ7. Սեփական տեսլականով կիսվելը և ուրիշներին ոգեշնչելը	

Մետաուսուցում՝ ինչպես ենք ռեֆլեքսում, հարմարվում և սովորում, թե ինչպես սովորել

CCR-ի շրջանակի չորրորդ և վերջին չափանությունը որոշակիորեն վերածածկում է մյուս երեքը: Մետաուսուցումը վերաբերում է այն պրոցեսներին, որոնք առնչվում են ռեֆլեքսիային և սեփական ուսուցման ըստ այդմ համապատասխանեցմանը: Այն ներառում է **մետագիտակցությունը** (սեփական ուսուցման կանխատեսում, մշտադիտարկում և գնահատում), ինչպես նաև սեփական կարողությունների վերաբերյալ Աճի Մտածողության որդեգրումը:

Մետաուսուցումն առանցքային դեր ունի ցկյանս ուսուցման մշակույթ ձևավորելու և մյուս 3 չափանություններում ուսուցման համար ու ապահովում է ուսուցման փոխանցումը իր ելքային համատեքստից անդին: Առավել հաջողակ ուսանողները շատ հաճախ արդեն իսկ ներառնվում են Մետաուսուցման **արգասաբեր** ցիկլի մեջ, և այդ չափանության **միտումնավոր** խրախուսումը կարող է օգնել բոլոր ուսանողներին ուսուցման բոլոր ոլորտներում նրանց ողջ կյանքի և կարիերայի ընթացքում: Անդադար և մեծացող արագությամբ հարմարում պահանջող մեր աշխարհում այս չափանության գիտակցված շեշտավորումը, այլ ոչ թե նրա ենթադրումն ու, այդպիսով, հաճախ անտեսումը, վճռական նշանակություն ունի:

Մետաուսուցում

Ինչպես ենք ռեֆլեքսում և հարմարվում

Կոմպետենցիա	Ենթակոմպետենցիա	Ներառում է
Մետագիտակցություն	ՄԵՏ1. Գործընթացների, նվաճումների, ուսուցման և/կամ նույնականացման վերաբերյալ ռեֆլեքսիա	Մտորումը Մտածելը Ինքնառեֆլեքսիան
	ՄԵՏ2. Նպատակների, դրանց հասնելու պլանների որոշում, սեփական առաջադիմության մշտադիտարկում	
	ՄԵՏ3. Ըմբռնման մշտադիտարկում և տեղեկատվության պատշաճ տնօրինում	
	ՄԵՏ4. Սեփական գործողությունների և դրանց հետևանքների գնահատում	
	ՄԵՏ5. Այլընտրանքների և տարաբնույթ հեռանկարների դիտարկում	
	ՄԵՏ6. Իրագեկվածության վարժեցում և ներքին վիճակի կարգավորում	
	ՄԵՏ7. Ճկուն մտածողություն և հարմարվողականություն	
Աճի մտածողություն	ԱՃԻ1. Սեփական կամքին հավատալը և բարձր ինքնագործունեությունը	Ինքնագործունեությունը Արտադրողական ձախողումը
	ԱՃԻ2. Միայններից սովորելը և հետադարձ կապի՝ իբրև աճի հնարավորություն խրախուսելը	
	ԱՃԻ3. Առավել խորը փորձագիտացման և ընկալման համառություն	
	ԱՃԻ4. Ներկայիս սեփական ուժեղ և թուլկողմերի ըմբռնում	
	ԱՃԻ5. Ուսուցումից հաճույք ստանալը և ցկյանս ուսումնառող դառնալը	

21 -րդ դարի կրթության կոչեր

Պատմական իներտությունը եղել է քաղաքականության մակարդակում կարևոր որոշիչ գործոն կուրիկուլումի մշակման համար՝ հատկապես հաշվի առնելով մարդկային դինամիկան: Համակարգային մակարդակում քաղաքականության մշակման տեսակետից հարկ է նշել, որ այս հարցում շատ երկրներ բախվում են քաղաքական բնականոն ցիկլային անկայունություններին: Հավակնոտ նորարարությունների զարգացմանը խոչընդոտում է շարունակականության պակասը՝ այդպիսով չհեռացնելով հնացած մոտեցումները: Ինչ վերաբերում է մարդկային դինամիկային, ապա այստեղ որոշումները հաճախ կայացվում են ոլորտային փորձագետների կողմից՝ իրական աշխարհի պահանջներից (և այդ ոլորտի իրական կիրառողներից) մեկուսացման պայմաններում, ուստի հիմնականում աստիճանական (և թերևս գերգործընկերային) բնույթ են կրում: Ահա այստեղ է *Ուսումնական ծրագրերի վերամշակման կենտրոնի (CCR) իրավասությունների խորը արժեքը. այն անկախ է տեղական քաղաքականությունից և զերծ է կողմնակալ մոտեցումներից, դոգմաներից ու «խմբակային մտածողությունից»:*

Աշխարհում կրթական բարեփոխումների մեծ մասը կենտրոնացած են «Ինչպես»-ի վրա, ինչը բավական գովելի է: Սակայն շատ քիչ է արվում «Ինչ»-ի համար: Կրթությունը մեծ կարիք ունի 21-րդ դարի սովորողների և հասարակությունների կարիքներին հարմարեցված նորարարական ծրագրի. *Արդյո՞ք կրթությունը բավականաչափ արդիական է այս դարի համար: Արդյո՞ք մենք սովորողներին կրթում ենք լինել ունիվերսալ մի աշխարհում, որն անդադար նոր մարտահրավերներ է նետում:*

CCR-ը դնում է «ԻՆՉ պետք է սովորեն ուսանողները 21 -րդ դարի համար» հիմնարար հարցը և բաց կերպով տարածում է իր առաջարկություններն ու շրջանակները համաաշխարհային մակարդակով: CCR-ը միավորում է հասարակական կազմակերպություններ, **իրավասություններ**, ուսումնական հաստատություններ, կորպորացիաներ և ոչ առևտրային կազմակերպություններ՝ ներառյալ հիմնադրամները: [Միացե՛ք մեզ](http://www.curriculumredesign.org) այս հուզիչ ճանապարհորդության մեջ:

Չարլզ Ֆադել
Հիմնադիր և Նախագահ
Ուսումնական ծրագրերի վերամշակման կենտրոն
www.curriculumredesign.org

In Memoriam: Ramez Der Markarian